

לקט אמרות
חז"ל, רעיונות,
עובדות והנהגות
מגדולי ישראל,
על מדות טובות
שצביאות
לאהבת הזולת,
הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
© אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל
רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש ט סיון תשע"א שבת - ירושלים 7:09 תלאביב 7:24 חיפה 7:17 מוצ"ש - ירושלים 8:27 תלאביב 8:30 חיפה 8:31 ר"ת 9:01

פרשת בהעלותך

עין טובה

לחפץ בטובתו של חברו ולשמוח בה!

נלמד מהפסוק: "ויאמר לו משה המקנא אתה לי ומי יתן כל עם ה' נביאים" (פרק יא-כט)

בפסוק זה רואים - לדעת בעל העקידה והאור החיים הק' - את מעלתו הנשגבה של משה רבינו ע"ה, שלא היה בו כל שמץ של קנאה, לא רק כלפי אלו מתלמידיו שיהיו מאוצלים מן הרוח אשר עליו, כמו שאמרו חז"ל "בכל אדם מתקנא חפץ מבנו ותלמידו (סנהדרין קה:). אלא אפילו אם יתן ה' את רוחו על כל העם ויהיו נביאים, לא מכוחו הוא, אלא "בזכות עצמם" דבר שמתקנאים בו. אף על פי כן הוא לא יקנא בזה, אלא אדרבה, משתוקק הוא שאכן כך יהיה.

כתב רבי יהודה החסיד ז"ל (בספר חסידים - תתרה): "אבל מי שהוא ותרן בממונו אצל אחרים שנהנים ממנו, והוא שמח ומלוה לאחרים למחצה, ואינו עוצר אצל אחרים שנהנים ממנו... כל אותם שיבוא לידם מממונו יצליחו, כמו שהיה ממון של איוב (ב"ב טו:), שכל הנוטל פרוטה מאיוב, מתברך". [וראה מסגרת מקטע "מנהג"]

אדם המתחסד עם הבריות מתוך נדיבות ועין טובה, מוכיח, כי מצטיין הוא בשלל המדות הטובות. כי מדת עין טובה היא היסוד המלמד על הכלל כולו. לפיכך, די היה לו לאליעזר עבד אברהם, לבחון את מדת הנדיבות והעין הטובה של רבקה כדי להוכיח שמצטיינת היא בכל המדות הטובות וראויה היא ליצחק אבינו. [ונרמז רעיון זה בפסוק: "ואבוא היום אל ה"עין" (בראשית כד-מב)].

יש מי שביאר ביסוד זה את אמרת חז"ל: "כלה שעיניה יפות אין כל גופה צריך בדיקה" (תענית כד.). כלומר: אם יש בה מדת עין טובה, שוב אין צורך לבדוק שאר מדותיה.

לעומת זאת כותב החפץ חיים (בספרו אהבת חסד ח"ב פ"ה): יש אנשים שסיבת מניעתם ממצות גמ"ח מפני מדת צרות עין שיש בהם [היינו שעינם צרה מלהנות לאחרים בממונם] והיא מדה גרועה עד מאד ומביאה את האדם לידי מניעה מצדקה וגמ"ח, וגם מונע את עצמו ע"י זה ממתת החמלה והרחמים, ואוטם אזנו מזעקת הדל.

מציאות טבעית של עין טובה...

מעשה באחד מגדולי תלמידי הגאון רבי חיים ברים זצ"ל שדברו בו נכבדות לתפקיד תורני רם, בסניף של אחד המוסדות התורניים הידועים, אולם כיון שסניף זה שכן בעיר העתיקה בירושלים והימים ימי בהלות של שנת תש"נ, עלה בלבו הספק פן יש כאן ענין לחשוש למקום סכנה.

הגיע איפוא, התלמיד לשאול את רבי חיים. לאחר שהציע את שאלתו מכל הצדדים, נטה רבי חיים להסכים למשרה, אלא שאז תוך כדי דיבור סיפר התלמיד כי למשרה זו היו מועמדים נוספים, אלא שהכריעו לקבל אותו. התלמיד חשב להנות את רבו בעובדה שתלמידיו - פרי עמלו מבוקשים הם בהיכלי התורה.

אולם פניו של רבי חיים חוורו למשמע הדברים, הוא הזדעזע ואמר: "מה?! על משרה זו יש עוד מועמד ואתה עדיין לא הסרת את מועמדותך?! עדיין אתה מתמודד מולו?! הרי זה נוגד את כל מציאותי, דורך אתה על הנקודה המרכזית בלבי. איככה לא הסרת מועמדותך בזמן שקיים מתמודד נוסף? שאלה זו לא עלה בדעתך כלל לשאול, והרי זוהי השאלה המרכזית מכל השאלות שלך..."

מנהג מעניין היה לו לרבי חיים ברים: בכל פעם שנסע במונית שנהגו היה יהודי, היה מוסיף לו שקל אחד יותר ממה שביקש או ממה שהראה צג המונה... רבי חיים הסביר למלווי שנהג זה קיבל על עצמו כדי להראות לנהג שהוא שבע רצון מהנסיעה ומהמחיר שביקש. כיון שלעתים נוקפו לבו של הנהג כאילו הוציא מהנוסע סכום שלא היה בדעתו לשלם, וכאילו משלם הוא אותו בלית ברירה.

על כן, כדי לטעת בלבו של הנהג את התחושה שהרויח כספו ביושר ובצדק, מוסיף הוא לו סכום קטן המרגיע את מצפונו אם נוקפו.

ומוסיפה בתו: כבר היה מעשה בנהג שהתרגש מאד מהדבר ואמר לרבי חיים שהוא מחזיר לו את כל הסכום ששילם, ומשאיר לעצמו רק את השקל הזה, שלדבריו, שוה הוא לו יותר מכל הרווח...

שנות חיים

הבוטח בה' שיספק לו כל צרכו, הריהו שמח בחלקו ואינו דואג דאגת המחר!

נלמד, בדרך רמז, מהפסוק: "שטו העם ולקטו וטחנו ברחיים, או דכו במדוכה" (פרק י"ח).

ומובא בזהר הק': "שטו העם ולקטו" - שטיא הוא דא" כלומר: שוטים הם אלו שהשתטחו על הארץ ללקוט את המזון, שכן מה ששייך ומיועד לאדם, יבוא לו בנקל עד שלא יצטרך אפילו להתכופף... (הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל - חכמת חיים)

ואכן היה הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל מטיף תדיר למקורביו, כי אל להם להשתדל יתר על המדה בעניני פרנסה, אלא יעשו כפי שמוטל עליהם, וה' יצוה להם את הברכה. כמו שמצינו בירידת המן, שהמרבה לא העדיף והממעיט לא החסיר.

חביב היה על הרב זוננפלד משלו של החפץ חיים, שאותו אדם המשתדל יותר מדאי בעניני פרנסתו ואי-צריך כדי להתעשר, דומה הוא לאותו חנווני שמכר שמן מתוך חביתו, בא אליו שוטה אחד ואמר לו לכה איעצך איך להכפיל את פדיונך: קרא לאומן ויקבע לך ברז נוסף בחבית, ונמצאת פרנסתך נכפלה לך...

לפיכך - אומר הגר"ח - צריך כל אדם לקבוע בנפשו, שכל השתדלויותיו ומאמציו, לא יועילו במאומה להגדיל את הונו בפרוטה אחת יותר ממה שנגזר לו מן השמים.

ושמא תאמר: ישב אדם בטל ויאמר פרנסתי מאליה תבוא. על זה כבר נאמר: "וברכך ה' אלוקיך בכל אשר תעשה" (דברים ט"ו, יח) על האדם ליצור את הכלים שבתוכם תחול ברכת ה'. זהו רצונו יתברך, שיעשה אדם לפתיחת הצינור שדרכו תזרום ההשפעה מהקל הטוב והמטיב שיריק עליו את ברכתו.

אבל בשום פנים ואופן אל ישתדל יותר מדאי, כי ההתאמצות היתירה סכנה יש בה. כי קרובה להשלות את האדם שכוחו ועוצם ידו עשו לו את החיל הזה. ביחוד יזהר אדם לא להחסיר מתפלתו ושיעוריו הקבועים לתורה. כי אם אינו זהיר בכך, איך יצפה שה' יצוה לו את ברכתו, כשהוא בעצמו כפוי טובה ומדמה בנפשו שע"י תפלתו תתמעט פרנסתו חלילה. ואיך ידמה הכסיל שגומל מיעוט אמונתו בזן ומפרנס את בריותיו, יצו ה' את הברכה באסמיו וישלח את הברכה במעשה ידיו.

אף שמעולם לא דרש הגר"ח זוננפלד מאחרים מה שקיים בעצמו, הרי במקום שמדובר היה על קיום אחת ממצוות התורה שיסודה במדת הבטחון, לא היסס להוכיח גם אחרים על כך, ובמדת הבטחון האיתנה שבו, הדביק גם את הזולת.

פעם סיפר הגר"ח לאחד מסופרי השבועון החרדי "קול ישראל" כדברים הבאים: "איכר ידוע בפתח תקוה שאל אותי, מה לעשות בשנת השמיטה, ואיך יוכל לשמור את השמיטה ולא יעבד את שדותיו, בזמן שמצבו הכלכלי קשה מאוד.

"הוצאתי ספר ירמיהו והראתי לו את הפסוק (יזח): "כה אמר ה' ארוך הגבר אשר יבטח באדם" ופירש רש"י: "בחירו וקצירו לומר אזרע בשביעית ואוכל" ועל החלק השני של הפסוק: "ומן ה' יסוד לבו". פירש רש"י: "שהבטיחו וציויתי את ברכתי לכם".

אותו איכר לא הגיב כלום, אלא מאותה שנה ואילך שמר בקפדנות על כל דיני שמיטה ללא הוראת היתר. (עפ"י האיש על החומה)

"אתה נותן להם את אוכלם בעיתו..."

סיפר כ"ק האדמו"ר רבי שלמה מזוועל זצ"ל: אבי הרה"ק רבי מרדכי זצ"ל, נוהג היה להחזיק על שולחנו את בניו לאחר נישואיהם. יום אחד החלטתי שיש לנו אב בשמים, ואינני זקוק לתמיכת אב בשר ודם. עבר יום, עברו יומיים, והבית התרוקן. עוד יומים עברו, ורעבנו ללחם. חשבתי בלבי: אולי נגזר מן השמים שפרנסתי תעבור דרך אבי. שלחתי את רעייתי לאבי, והוא העניק לה רובל שלם.

בדיוק באותה עת, ביקרו אצל אבי שני חסידים, והם החליטו לסור ולבקר גם אצלי, הואיל ונשאתי זמן קצר לפני כן. אחד מהם הוציא מכיסו רובל כסף לתת לי כמתנת נישואין, ובדיוק כאשר אשתי חזרה ובידה הרובל שקיבלה מאבי, החזיר אותו חסיד את הרובל לכיסו מבלי משים... הראו לי מן השמים: הנה, הרובל כבר היה מוכן עבורך, והחזירוהו חזרה... ללמדך, שהכל בידי שמים...

צדיק יסוד עולם - זוועל

דיה לבעיה בשעתה...

מעשה באדם ששטח לפני הגאון רבי משה סולובייצ'ק זצ"ל משוויץ, את דאגותיו על ענין עתידי, שלא יודע היאך לפתור את הבעיה כאשר בוא תבוא...

השיב לו רבי משה במשל של החפץ חיים: אדם עמד על גבי גבעה גבוהה ומתחתייה, נפרשה לעיניו, עיר שלימה. הוא ראה את הגגות אבל לא ראה את הרחובות. והביע את תמיהתו: מה קורה בעיר הזאת שאין בה רחובות, וכי אנשי העיר הולכים על הגגות?

ואולם משריד מן הגבעה והתקרב קצת לעיר, הבחין בכמה רחובות מרכזיים, אך עדיין תמה: מילא ברחובות הגדולים אפשר ללכת, אבל איך צועדים בין שכונה לשכונה? כשהתקרב יותר ראה כבר רחובות קטנים, וכשנכנס לגמרי לתוך העיר ראה גם את הסימטאות הצרות, אראז הבין שהרבה דרכים ואפשרויות ישנם להגיע לכל מקום ומקום... והנמשל מובן. **עפ"י** והאיש משה"

אות מן השמים...

היה הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל, שם תמיד מבטחו בהש"ת ובכל מאורעות חיים, אפילו בזוטות, היה רואה את יד ההשגחה העליונה. דוגמא אחת מיני רבות בסיפור שלפנינו:

פעם אחת בימי החורף, כאשר התגבר הקור הירושלמי העז, ונזקק בהכרח לרכוש תנור-חימום כדי להפיג בו מעט את הצנינה מן הדירה שהתגורר בה. והנה ניזדמן לו לעבור על פני חנות למכשירי חשמל. הוא רצה להכנס ולקנות שם את התנור, אך באותו רגע נזכר שאין ברשותו עכשיו לשלם עבורו, ונשאר לעמוד בחוץ.

לפתע פתאום הגיח מן הצד יהודי פלוני, ממכריו. אשר הושיט לו סכום כסף. מה טיבו של כסף זה? ובכן, הלה נקלע אל המקום שלא במתכוון. אולם כשראה אותו נזכר לפתע שלפני זמן רב ירד הרב צדקה באופן מיוחד מירושלים לתל אביב כדי להספיד את אביו המנוח וללמוד רבים לעילוי נשמתו. הוא התכוון אז לאחר ההספד למסור לידי הרב סכום כסף עבור הוצאות הדרך ובעד טרחתו, אך משום מה באותו מעמד לא הצליח, עתה משנפגשו החליט למסור את הכסף.

הגר"י צדקה שכל ימיו נזוהר מאד לבלי להנות מאחרים, ראה הפעם בצירוף המקרים אות מן השמים. הוא נאות לקבל את המעות לפי שעה כדי לרכוש בהם את התנור. נפרד, איפוא, בברכה מן האיש ונכנס אל החנות בענין התנור. אולם שוב התברר לו, שהסכום שבידו אינו מספיק, ויצא החוצה בידיים ריקניות, ללא תנור.

ויהי אך יצא מהחנות, נתקל שנית באותו יהודי מתל אביב. הלה סיפר לו כמתנצל, כי טעה ולא שילשל לידי את כל הסכום שהתכוון לתת לו... אחר שהשלים את היתרה, הבחין רבי יהודה להפתעתו, שהסכום כולו מתאים בדיוק למחיר שעליו לשלם בעד התנור ופנה לקנותו.

וזאת ליהודה

לנהוג כלפי הזולת בשפלות רוח ובענוה!

נלמד מהפסוק: "והאיש משה ענו מאד מכל האדם" (פרק יב-ג)

וכתב השל"ה הק': ראה עד כמה גדול מדת הענוה. הנה משה רבינו ע"ה מבחר הנבראים אדון הנביאים, ולא שבחו הכתוב רק במדת הענוה. וצריך ללכת במדת הענוה עד קצה האחרון, כהא דתנן "מאד מאד הוי שפל רוח". ואמר הכתוב "מכל האדם". והנה ג' ענוים היו: משה ואהרן אמרו "ונחנו מה". אברהם אבינו אמר: "ואנכי עפר ואפר", דוד המלך ע"ה אמר: "ואנכי תולעת". ומשה היה עניו מכולם, כי אברהם המשיל עצמו לעפר ואפר ודוד לתולעת, אבל משה אמר אין אנחנו כלום. וזה עניו מכל האדם" ראשי תיבות "אברהם דוד משה" עכ"ל.

היאך רב יוסף שהיה עניו התפאר בגדלותו המיוחדת בתורה ?

הגמרא (פסחים ס:) מספרת כיצד רב יוסף היה אומר כל שנה בחג השבועות: עשו לי סעודה מעגל מובחר [שנולד שלישי לאמו] וכל כך למה? משום שאלמלא יום זה [של מתן תורה] שגרם לי להתעלות ולהתרומם כל כך מלימוד התורה כמה "יוסף" איכא בשוקא...

ותמה הגאון **רבי יוסף שלום אלישיב שליט"א**: הרי רב יוסף היה גדול הענוים וכמו שאמר בסוף מסכת סוטה "לא תיתני דבטלה ענוה דהא איכא אנא". וא"כ היאך התפאר על מעלתו הגדולה בתורה, וכי יש לך גאווה גדולה מזו!?

וביאר הגרי"ש עפ"י מה שאמרו חז"ל בגמרא (נדרים פא.) על מה אבדה הארץ? ושאלוהו לחכמים ולנביאים ולא פירשוהו, עד שגילו להם על עזבם את תורתם. וביאר **הר"ן** (שם) שאי אפשר לפרש "על עזבם את תורתם" כפשוטו, שעזבו את התורה ולא היו עוסקים בה, שהרי דבר כזה, קל לפרש. אלא ודאי היו עוסקים בתורה תמיד, ולפיכך היו החכמים תמהים על מה אבדה הארץ עד שפירשו הקב"ה בעצמו שהוא יודע ממעמקי הלב, "שלא היו מברכים בתורה תחילה", ולא שלא היו מברכים ברכת "אשר בחר בנו" וגו', אלא שלא היתה התורה חשובה בעיניהם כל כך ולא היו שמחים בה שיהא ראוי לברך עליה, ו"שלא בירכו" בא לידי ביטוי בעובדה זו שהתורה לא גרמה להם לשמחה, וכאילו שהתורה חכמה כשאר החכמות ח"ו, ועקרו בזה יסוד התורה, ונמצא שאדם שלא מרגיש שמחה בלימוד התורה הרי זה בכלל "שלא בירכו בתורה תחילה".

לפיכך סבר רב יוסף, שאם למד תורה, חייב לגלות ולהראות את שמחתו הגדולה בתורה לפני קהל עם ועדה, שבזה מחשיב את התורה לפני כולם, שאם לא יעשה כן הרי הוא בכלל "שלא ברכו בתורה תחילה", ועם כל ענוותנותו הגדולה לא היתה לו ברירה אחרת אלא לפרסם את גודל שמחתו בדרך זו.

ללמד תלמידים ולזכות את הרבים אי אפשר בלי ענוה

באחת משיחותיו הדגיש הגאון **רבי גרשון איידלשטיין שליט"א** כי ללמד תלמידים ולזכות את הרבים אי אפשר ללא מדת הענוה, והביא דוגמא לכך, שיש מחנכים ומלמדים ואפילו ראשי ישיבות שחוששים לומר לתלמיד "איני יודע" ותחת זאת משתמטים מתשובה אמיתית. והאמת יש לדעת שאין בזה בושה כלל, ואדרבה, התלמיד יעריך יותר את רבו וירגיש בענוותנותו, וכשיאמר הרב לתלמיד כי אינו יודע תשובה לשאלתו, זה לא ישפיל את הרב, אלא אדרבה, התלמיד יראה בזה שהרב אמיתי.

ודוגמא נוספת הביא הגר"ג: מעשה באברך שהצליח מאד בהגדת שיעורים ובכל שאר עניני הישיבה, והיה לו השפעה על כולם, ולפיכך החלו צוות הרבנים לתת לו לטפל בענינים נוספים עם התלמידים, ולא רק בלימוד, וחלשה דעתו כי מטרתו להיות ראש ישיבה והנה עתה הוא רק מחנך ומטפל בתלמידים ואין זה מתאים למעמדו... ואם יעסוק בדברים כאלו אז לא יחשיבו אותו כראוי...

ברם זה היפך האמת - אומר רבי גרשון - ראשית כל, מפני שזיכוי הרבים הוא רק בענוה. וכי מה מבקשים, כבוד או זיכוי הרבים?! הרי בוודאי שהתכלית והכוונה היא זיכוי הרבים! והרי זה יתכן רק מתוך ענוה ואהבת חסד, ולא מתוך שיקולים אחרים.

ותירה מזו: הרי גם בשעה שהוא עוסק בדברים כאלו, ונותן חינוך ועידוד לצעירים שיגדלו בתורה, הוא מזכה את הרבים, היש לך זיכוי הרבים גדול מזה?! הרי הוא "יששכר וזבולן" גם יחד. כי מצד אחד הוא "יששכר" בזיכוי הרבים בתורה, ובנוסף לכך הוא גם "זבולן" באותו הזמן שמקדיש לטיפול בתלמידים שזקוקים לעזרה. ונוטל שכר יששכר וזבולן כאחד.

כללו של דבר: לא מחפשים את החשיבות החיצונית, אלא את זיכוי הרבים האמיתי בתורה, ולשם כך, אכן צריכים להצטייד היטב במלא מדת הענוה.

מעלת ענוה גדולה מכולן...

סיפר תלמיד: פעם נכנסה אשה פשוטה לביתו של הגאון **מטשיבין - רבי דב בעריש וויידנפלד זצ"ל**, וביקשה ממנו שיברך אותה. מיד קם לכבודה והרעיף עליה ברכותיו וכך המשיך באיחוליו כשהוא מלווה אותה עד לפתח הבית.

"**לאחר** שיצאה אמר לי בענוותנותו: "רואה אתה שכבר מחשיבים אותי לאדמו"ר ומבקשים ממני ברכה... ואם הייתי אומר לה, או לאנשים אחרים, שאינני מברך, היו אומרים עלי שאני גם עניו... מוטב לי, איפוא, שיביטו עלי כעל אדמו"ר ולא כעניו..."

מרביצי תורה מעולם החסידות

"יהודי אכן צריך לומר תהלים..."

כאשר התגורר החזון איש במינסק והגיע לראשונה לבית הכנסת הסמוך לביתו, היה זה ביום ראשון בשבוע, אחר הצהריים. בשעה זו ישבו שם יהודים ולמדו, שכן תיכף אמור להיות להם שיעור בגמרא. החזון איש לקח גמרא וקירב אותה לעיניו לפי שהיה קצר-רואי. על האנשים שם שעדיין לא הכירוהו, עשה רושם כמו שמחפש משהו בגמרא...

כשנתאספו כל הבעלי בתים והיו אמורים להתחיל את השיעור, נזקקו לגמרא אשר ביד החזון איש. ניגש אליו השמש, הוציא מידי את הספר ואמר לו: "יהודי פשוט צריך לומר תהלים ולא להסתכל בספרים. אנו צריכים את הגמרא כדי ללמוד בה..." החזון איש נענע מיד בראשו לאות הסכמה.

למחרת ביום שני, כאשר הגיע החזון איש להתפלל בבית הכנסת, התמקם כיהודי אורח במערב, מאחורי העמוד. ניגש אליו השמש ושאלו לשמו, כדי לכבדו ב"עליה לתורה". כשאמר ששמו הוא "אברהם ישעיהו בן רבי שמריהו יוסף" הבין השמש מיהו האיש ונבהל מאד. אך לא אמר מאומה. רק לאחר שסיים החזון איש לברך על התורה ניגש אליו השמש בהכנעה וברגש, וכשדמעות בעיניו ביקש ממנו מחילה.

החזון איש לא הבין על מה ולמה מבקש השמש מחילה. הרי הוא כלל לא הקפיד, שכן היה סבור שהשמש צדק בהחלט. "כך צריך להיות" - אמר לגבאי - "הגמרא הרי שייכת לבית הכנסת, ואילו הלומדים שם זקוקים לגמרא, ויהודי אכן צריך לומר תהלים..."

מעשה איש

בין איש לרעהו

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

פלאי פלאים / הרב נפתלי וינברג

למנוף רוחני: עלינו ליישם הלכה למעשה את המסר העצום הזה, ואם לאו אנו מפספסים חלילה את עיקר מטרת הבריאה.

הגיע הזמן להתחיל מבראשית!

* * *

לכאורה, ניתן לשאול, כיצד אפשר לומר שכל הבריאה מושתתת על עניינים של כבוד הזולת. והרי מפורש אמרו חז"ל "כל מה שברא הקדוש ברוך הוא לכבודו בראו" (יומא דף ל"ח ע"א). אז אם כל הבריאה נוצרה לכבודו ית', כיצד זה לא מרומז במילת בראשית?

השאלה מכריחה אותנו לחשב גם את הגימטריא של המילים "ואהבת את ד' אלוך" ולגלות שהתוצאה היא... 907 בדיוק!

כלומר, העולם נברא לשתי מטרות: א) שנהאב אותו יתברך - "ואהבת את ד' אלוך". ב) שנהאב את בניו - "ואהבת לרעך כמוך". שתי המטרות חשובות, לא די להתמקד רק באחת מהן שכן שתיהן מונחות בתשתית כוונת הבריאה כולה.

אמנם, התמונה עדיין איננה שלימה. את המסרים המופלאים הללו אודות מהות ותכלית הבריאה הניח הקב"ה בכלי חמדה מתוקה מדבש - היא התורה הקדושה. התורה היא "השופר" של הקב"ה בעולמו, והיא גם הצלע השלישית של האהבה - מלבד אהבת השם ואהבת ישראל.

במשפט אחד: ישראל ואוריתא וקודשא בריך הוא חד!

* * *

לסיכום: תפקידנו להשקיע את עצמנו בשלושת אהבות העולם, אהבת השם, אהבת ישראל ואהבת התורה.

למעשה לא מדובר כאן בחידוש בן דורנו, אלא בהגדרה שכבר נשמעה מפיו של הבעל שם טוב זי"ע. היא מובאת בספר בעל שם טוב על התורה בהקדמה (אות סט בשם בוצינא דנהורא דף י"ח עמודה ד') ששאלו את הבעש"ט אתם הרי ביטלתם את עבודת הסיגופים והתעניות שהייתה רווחת בעבר, אז אמרו נא לנו מה עיקר העבודה שבאתם לחדש? והשיב הבעש"ט: "אני באתי לעולם הזה, להראות דרך אחר (=בשונה מסיגופים) והוא, שיראה האדם להמשיך על עצמו שלושה דברים הללו היינו אהבת השם, ואהבת ישראל, ואהבת התורה" - כך סיפר רבי ברוך ממזיבוב זי"ע.

אנו שומעים את הדברים המהדהדים והלב מסרב להאמין: כאלו תפקידים גדולים נכוננו עבורנו, אז כיצד עוד נותר לאנשים זמן לקנאה ותחרות? למריבות ולמחלוקות?

ללא ספק; בסופו של דבר כל אחד רוצה למלא את רצון השם. והרי ברור שרצון השם הוא להתרכז בשלושת האהבות וכל מה שבכללם. כוונתנו לומר שמבחינה טכנית בלתי אפשרי שיוותר לאדם זמן לריב! או לפסול את הזולת! שכן בזמן זה גופא עליך לפעול בהתחזקות באהבת הזולת!... (והרי אפילו לגבי רשע היוצא ליהרג בבית דין, לא נפטרו ממצוות אהבה - כפי שכבר הבאנו כמה פעמים).

אחים יקרים; הבה נקבל על עצמינו מעתה ואילך להתייחס לכל יהודי כאל יהלום יקר. הלוא הוא צלם אלוקים! זהו רצון הבורא שנהאב אחד את זולתו ונהיה מאוחדים - כי זה כל האדם.

לפני מספר שבועות, בשהותי בבית הכנסת לתפילת מנחה, הגיע לאוזני קול של ש"ץ לא מוכר. לא מוכר אמנם, אבל נעים וערב - הן מצד נגינת המילים והן מצד הטעמתן. הורגש בחוש שהחזן מכוון היטב במילים שהוא מוציא מפיו, כמונה מרגליות. הוקסמתי.

בתום התפילה ניגשתי אליו, נתתי לו שלום ושוחחנו במשך כעשר דקות. במהלך הדקות זכיתי לשמוע ממנו דבר שהוא בבחינת פלאי פלאים, שמוסיף ומרגש אותי עד עצם רגע זה.

ובכן, ליהודי הנכבד הזה קוראים הרב יוסף פרלמן. הוא חזר בפני על ווארט ששמע מיהודי שאת שמו אינו יודע, והוא גם לא הצליח לברר זאת לפני שהלה נעלם. הווארט הזה ישמש כעין הקדמה לדברים שנביא אחריו.

* * *

כידוע צופנות אותיות הא"ב היהודי בתוכן אין קץ רמזים וסודות - רק כדי "לסבר את האוזן" נציין את מספר הסוגים ואופני חישוב של גימטריאות שמופיעים בקדמונים: 16 לפי הרמ"ק; 29 לפי רמ"ע מפאנו; 52 לפי רבי יעקב צמח; 73 לפי בעל הרוקח (על פי סיכום שערך רבי משה צוריאלי שליט"א).

אחת הדרכים לחישוב גימטריא נקראת "מילוי אותיות" (ובשיטה זו גופא קיימים אופנים שונים של חישוב). מילוי אותיות פירושו שמחשבים בחשבון הגימטריא גם את האותיות הפנימיות שמרכיבות את האות הרגילה. נתייחס לדוגמא לאות א'. אות זו "שווה" בגימטריא 1. אך במילוי אותיות מחשבים את כל הערך של אותיות אל"ף - היינו גם את הערך של האותיות ל"ף מלבד האות א' גופא. נמצא שהגימטריא של "אל"ף" = 111.

אות ב' = 2 בגימטריא, אך במילוי אותיות נחשב את האותיות ב"ת וערכה יעלה ל-412. ג' - וכן כל האותיות על זה הדרך.

* * *

ידוע בשם הגר"א שכל התורה כולה מצומצמת במילה "בראשית", ואמרו חז"ל שהקב"ה הסתכל באוריתא וברא עלמא, כלומר "בראשית" טמונה "תכנית הבריאה כולה".

נמצא שכאשר נחשב את גימטריית המילוי של "בראשית" בלבד כדלה, ב"ית ריש אלף ש"ן י"וד ת"או יעלה המספר 907.

עדיין אין למספר הזה כל משמעות, אך תקראו שורה נוספת:

כאשר נחשב את הגימטריא של המילים "ואהבת לרעך כמוך ואני ה'" (ויקרא יט, יח) יעלה המספר... 907 בדיוק. אחד מהם לא נותר!

המשמעות הנרמזת כאן היא עצומה!! מה שמרכיב את ה"בראשית", מה שטמון בשורש הבריאה כולה הוא: "ואהבת לרעך כמוך"! לא מדובר כאן בנושא צדדי, אלא כביכול בחומר היסודי ביותר ממנו הורכבה הבריאה, בחומר "היוליו" של כל העולם כולו! הכל בנוי ומושתת על הנושא של בין אדם לחברו! וזה פלא!

מכיוון שאין לנו פרטים מזהים אודות בעל המימרא, התחושה האישית שלי הינה, שכביכול זכינו ל"גילוי אליהו מכלי שני"...

מורי ורבותי! עלינו להיות חכמים ולהפוך כל חידוש שאנו שומעים,